

Pseudoarbejdet

Laver du også pseudoarbejde? Altså arbejde, som ligner rigtigt arbejde, men bare ikke har reel værdi eller mening og i øvrigt ofte står i vejen for det, der er dit egentlige job? Så lad være, og gå hjem, og brug tiden til noget fornuftigt, mener to forfattere.

Af Benedikte Ballund

Steve McKevitt havde vældigt travlt. Det samme havde de medarbejdere, han havde under sig i sit job som pr-chef hos en virksomhed, der producerede videospil. Sådan så det i hvert fald ud. Problemet var bare, at der især blev solgt videospil omkring jul, så i årets første par måneder var der faktisk meget lidt at lave for både McKevitt, hans pr-medarbejdere og sælgere.

- Jeg havde kun brug for folk 10 måneder om året, fortæller han:

- Det var rædselsfuldt for mig, for jeg skulle finde på noget, disse mennesker kunne lave. Jeg kunne ikke så godt bede dem om bare at gå hjem, så jeg brugte masser af penge på at få dem til at beskæftige sig med alt muligt nonsens.

Steve McKevitt er en af de personer, som optræder i antropologen Dennis Nørmark og filosofen Anders Fogh Jensens nye bog »Pseudoarbejde - hvordan vi fik travlt med at lave ingenting«. Det er en bog, som både undersøger, hvordan og hvorfor pseudoarbejdet har bredt sig og dermed også forsøger at svare på, hvorfor vi stadig ikke har fået den meget kortere arbejdsuge på for eksempel 15 timer, som en lang række mennesker ellers tidligere har forudsagt ville være en realitet i vores tid.

Hele tiden noget i vejen

Eksemplet med McKevitt og hans ligegyldige projekter og præsentationer kan lyde som en sjov, men enkeltstående anekdote. Problemet er imidlertid større end som så, mener de to forfattere. Dels viser undersøgelser, at han langt fra er den eneste, dels har pseudoarbejdet en række konsekvenser både for samfundet og for den enkelte. Samfundet bruger ressourcerne forkert, og medarbejderne får måske stress eller en følelse af eksistentiel tomhed, når de bruger deres arbejdsliv på noget, som ikke giver mening eller har meget lidt at gøre med det, de egentlig formodes at lave og brænder for at gøre.

- Jeg har fire børn, og jeg modtager dag-

- Vi anerkender, at der er nogle, som elsker at være forandringskonsulent, eller hvad det nu måtte være. Det er fint. Men nogle gange bliver man altså nødt til at kravle op på den store klinge og spørge sig selv, om vi som homo sapiens er kravlet ned fra træerne for at stå og holde PowerPoint-præsentationer, siger antropolog og forfatter Dennis Nørmark.

Foto: Colourbox

ligt mails fra skoler og institutioner om, hvordan det går for dem alle fire. Måske vil jeg bare gerne vide én gang om året, at det går fint med Ebbe. Men det er blevet vigtigt at være kommunikerende organisation, og så sætter man fagpersonale til at skrive mails og nyhedsbreve i stedet for at gøre det, som de er uddannet til og gode til: én-til-én-kontakt med et barn eller en forælder. Der er hele tiden noget, der står i vejen for det rigtige værdiskabende arbejde, og der er hele tiden no-

gen, der fortæller, at det er enormt vigtigt at få gjort, siger Dennis Nørmark.

Forstår folk dit arbejde?

Men hvad er pseudoarbejde mere præcist for en størrelse. Eksempler på det er møder, der ikke fører til noget som helst. Udfærdigelse af årsberetninger og rapporter, som aldrig bliver læst. Udarbejdelse af storslåede visioner og projektplaner, som bliver glemt, når de drukner i den almindelige travlhed. Emails, som

spredder sig

sendes til folk, som de egentlig ikke er relevante for. Registrering og kontrol af alverdens oplysninger i forbindelse med arbejdet, som ingen bruger.

- Pseudoarbejde er arbejde, som ikke rigtigt skaber nogen værdi og ikke gør nogen forskel. Hvis du holdt op med at gøre det, ville der ikke være nogen, der sagde: »Gud, vi trænger til ...«, for der er ikke nogen, der har trængt til det, hvis de ikke selv refererer tilbage det arbejde for at kunne holde sig selv i gang. Det er derfor det at køre bus, lave møbler eller udbedre folks stikkontakter ikke vil kunne kaldes pseudoarbejde, for det er der nogen, der har brug for, siger Dennis Nørmark.

En lakmusprøve kan være, om man kan forklare andre, hvad det egentlig er, man laver eller forstå andres forklaringer.

- Jeg kan ikke gengive, hvad nogle af mine venner laver. Jeg har spurgt dem, og så er det pinligt at spørge igen. Hvis jeg ikke kan gengive det, kan man godt tro, at det er, fordi det er meget kompliceret - eller også er det, fordi det ikke har nogen realkarakter og derfor ligesom smuldrer for mig, siger Anders Fogh Jensen.

Måske er der her nogle læsere, som føler sig stødt på manchetterne, fordi de synes, at de halser af sted for at nå deres arbejde, som de oplever som særdeles reelt. Men det er også en vigtig pointe, at pseudoarbejde ikke er det samme som snyd.

- Man kan godt sige, at det i en vis forstand er snyd, at nogen får så mange penge for noget, der er så ligegyldigt, men det er ikke bevidst snyd, som hvis man sad og spillede syvkabale. Man kan faktisk godt have travlt med pseudoarbejde og føle sig stresset over det, understreger Anders Fogh Jensen.

Hvor ligger ansvaret?

Det er en indbygget faldgrube i pseudoarbejdet, at det har det med at generere mere af samme slags. Hvis man for eksempel får en idé om, at der nok er behov for en politik dit eller dat på arbejdspladsen, involverer det sjældent kun den, der har fået ideen. Andre mennesker bliver også involveret i arbejdsgrupper, møder, talindsamling og så videre. Men der er ifølge de to forfattere andre medvirkende årsager til, at pseudoarbejdet har fået lov til at brede sig. For eksempel ideen om, at det er godt, at flere og flere får lange uddannelser. Problemet er bare, at der ikke er meningsfyldt arbejde nok til dem alle sammen. En anden forklaring er, at det er tabu at sige, at ens arbejde i virkeligheden er overflødig, eller at man faktisk er færdig med sine arbejdsopgaver inden arbejdstiden officielt er slut og derfor går hjem i stedet for at opfinde arbejde. En tredje er, at vi har fået en forventning om, at vi kan leve i et risikofrit samfund. Hvis noget går galt, må der være en skyldig,

og for at undgå, at pilen peger i vores retning, indfører vi en masse procedurer og måler for eksempel temperaturen på maden i plejehjemskøkkener hele tiden, fordi et enkelt ældre menneske har fået serveret fordærvede flødekartofler.

- Vi har fået gjort verden til en domstol. Hvis der sker noget, skal der placeres et ansvar. Selv en tsunami, bliver mennesket gjort ansvarligt for. »Hvem har ikke forudset, at den kom? Hvem burde have forudset det?« Det bliver verden ikke nødvendigvis bedre af, konstaterer Anders Fogh Jensen.

Råb bullshit og gå hjem

Men hvad stiller man så op, hvis man vil pseudoarbejdet til livs. Forfatterens bud er både meget konkrete og meget vidtrækkende. Det enkle svar til den enkelte er, at man simpelthen går hjem, når man er færdig med sit reelle arbejde. Hvis det ikke kan lade sig gøre, kan man bruge tiden til noget fornuftigt, for eksempel læse en bog, eller hvad man nu synes giver mening.

- Vi siger ikke, at man skal tage nej-hatten på og være på tværs, sur og kontrær. Vi siger bare, at man skal lade være med at gøre visse ting, som bidrager til mere pseudoarbejde, siger Anders Fogh Jensen.

Og så bør vi som både ledere og medarbejdere have modet til at råbe »bullshit«, sige nej til arbejde, som ingen reelt synes er nødvendigt eller for alvor kan forklare, og genindføre tillid i stedet for kontrolsystemer.

- Vi anerkender, at der er nogle, som elsker at være forandringskonsulent, eller hvad det nu måtte være. Det er fint. Men nogle gange bliver man altså nødt til at kravle op på den store klinge og spørge sig selv, om vi som homo sapiens er kravlet ned fra træerne for at stå og holde PowerPoint-præsentationer, siger Dennis Nørmark.

Ændringerne kan virke voldsomme, men resultatet kan måske være, at vi faktisk får den meget kortere arbejdstid, som er blevet forudsagt, men aldrig kommet. Det vil muligvis koste os nogle penge, men i bund og grund handler det om frihed og om mening, hvis vi fordeler det reelle arbejde bedre og skrotter pseudoarbejdet.

- Jeg tror også, at de fleste vil synes, at tid snarere end penge er deres mest knappe ressource. Der er ikke nogen, der ikke ønsker mere tid til de ting, de har lyst til, og vi mener faktisk, at vi står over for en kæmpe mulighed for frigørelse, hvor vi kan få maksimalt 15 timers arbejdsuge med robotisering og så videre. Selv dem, der elsker at gå på arbejde, vil nok sige, at det alligevel kunne være sjovt, hvis de kunne spille fire golfgrunder i stedet for én om ugen, siger Anders Fogh Jensen.

Hvis stressen melder sig, er det en bedre ide at lære nye kompetencer end at snøre løbeskoene, viser forskning.

Foto: Colourbox

Ny viden er bedre mod stress end motionspauser

Det kan virke lidt bagvendt, men hvis de daglige arbejdsopgaver er for meget, er der et mere virksomt middel end pauser med mindfulness og motion til at bekæmpe stressen, nemlig at lære noget nyt inden for sit arbejdsområde. Det skriver Arbejdsmiljøviden.dk på baggrund af et amerikansk studie fra tre forskellige arbejdspladser med højt arbejdspress inden for finans-, undervisnings- og sundhedssektoren.

Selvom det måske ikke lyder indlysende, passer det faktisk godt med, hvad forskerne ved, forklarer seniorforsker Jesper Kristiansen fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø. Når man vender tilbage fra pausen, er der nemlig ikke ændret ved, hvilke ressourcer, man har til rådighed, men det er der, hvis man har fået ny viden.

Frivillig fodboldtræner? Så kan lønnen blive højere i det første »rigtige« job.

Foto: Colourbox

Frivilligt arbejde lønner sig i starten

Det har længe været et populært råd, at det er godt at kunne skrive frivilligt arbejde på cv'et, når man skal ud på arbejdsmarkedet for første gang, men nu har forskning fra Aalborg Universitet dokumenteret, at det rent faktisk giver en konkret forskel på lønnen, hvis man har været spejderleder, siddet i en bestyrelse, givet lektiehjælp, eller hvad man nu ellers kan kaste sig over.